

VOGELS VAN DE PORTUGEESE ALGARVE

M. en H. Kamp

Tijdens onze vakantie van 9 tot 19 maart 1990 kwamen wij terecht in een hotel aan de Algarve dat bijzonder goed gelegen was voor vogelwaarnemingen. De omringende pijnboombossen lagen op een glooiend heuvel landschap tot vlak bij de kust. Achter de duinenerij lag een brede zoutwaterlagune die twee maal per dag de vloedstroom toeliet. Tevens mondde een kleine rivier vanuit de bergen in deze circa 5 kilometer lange lagune uit, hierdoor ontstond een zoet-, een brak- en een zoutwatermilieu. Bovendien was er nog een overgangszone van heuvels naar kustvlakte, waar de rode leemachtige grond van de heuvels gemengd was met de zilte klei langs de lagune. Veel variatie in het plantendeck dus, met een vegetatie die vaak deed denken aan onze kwelders in de Waddenzee. In de heuvels tussen de pijnbomen bevond zich een struikachtige ondergroei met talrijke, ons onbekende plantensoorten en merkwaardig genoeg ook een heidesoort in volle bloei! Ongetwijfeld waren er talrijke insectensoorten en vlinders die op deze planten leefden, waarvan de vogels op hun beurt ook profiteerden.

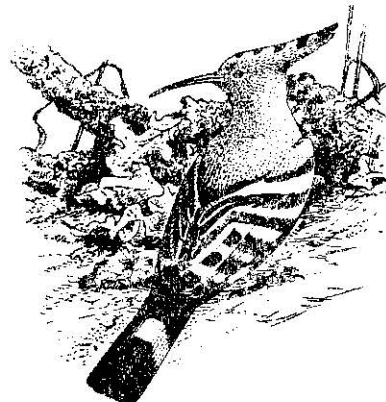
Het vogelen in de bossen was moeilijk, zangvogels schoten heen en weer tussen de donkere kruinen van de pijnbomen en waren in die dichtbegroeide dekking moeilijk te observeren. Enkele malen namen wij Hoppen waar, die veel op de bosbodem fourageren, soms hoorden we hun kenmerkende roep "hoep—hoep—hoep".

Er waren nogal wat Groenlingen, opvallend veel doortrekkende Putters en een behoorlijke dichtheid van Europese Kanaries. De talrijkheid van deze zaadeters is te danken aan de grote aantallen zaaddragende planten en de enorme aantallen oude pijnboomappels die in de bomen hingen.

Blauwe Ekster, Winterkoning, Roodborst, Heggemus, Koolmees, Fitis en Zwartkop werden ook waargenomen, waarbij het opviel dat de Koolmees aan de Algarve minder contrastrijke kleuren heeft dan bij ons. Het zwart is veel valser en het geel minder helder. Ook werd de Rotsduif nu en dan gezien met witte stuitvlek en zwarte banden over de vleugels. Aan de rand van de bossen stonden doornachtige struiken, waar wij een doortrekkende Roodkopklauwier op insectenjacht langdurig in het vizier hadden.

Op de strandvlakte, overwegend zanderig, troffen we nu en dan Kuifleeuweriken aan en ook een Theklaleeuwerik, die duidelijk een andere zang had en een afwijkende baltsvlucht vertoonde. Opvallend was echter een lichte vuilgele buik die wij niet in de vogelboeken konden verifiëren.

In de lagune zelf fourageerden veel steltlopers die dankbaar van de modderige vlakte profiteerden: Zwarte Ruiters, Wulpen, Groenpootruiters, Tureluurs, Roesse Grutto's en de gracieuze Steltkiuten die daar in maart reeds territoriumstrijd leverden. Daar liepen ook de aan ondiep water gebonden soorten als Oeverlopers, Bonte Strandlopers, Bontbekplevieren, Strandplevieren en Steenlopers. Zwartkopmeeuwen met de witte oogring zwierven ook door de lagune, evenals Aalscholvers. En in de door dijkkjes afgesloten visvijvers die vermoedelijke verzoet waren, verrasten wij fouragerende

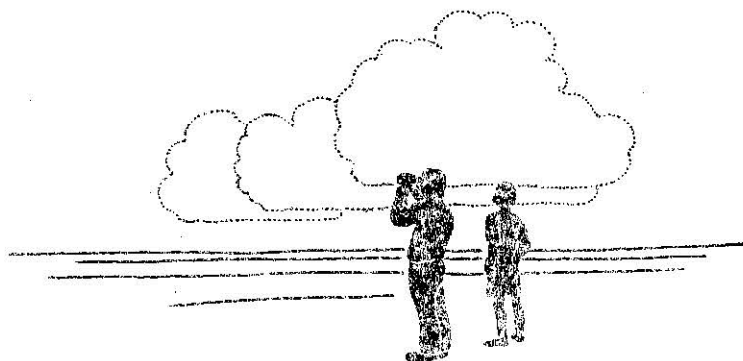
Watersnippen en ook Poelsnippen. Deze zijn iets forser dan Watersnippen, hun vlucht is rechtlijniger en zonder de snerpande alarmgeluiden van de Watersnip.

Het fourageergedrag van Kleine en Grote Zilverreigers kon vanaf een houten loopbrug duidelijk worden vergeleken. De Kleine Zilverreiger beperkt zich meestal tot rustig waden en pikt om zich heen naar kleine vissen, slakjes, kreeftachtigen, etcetera, terwijl de Grote Zilverreiger veel beweeglijker is en blijkbaar jacht maakt op snellere prooien. Hij achtervolgt die soms met snelle passen en vleugelgeklepper als een smetteloze, witte ballerina.

Aan de randen van het zoetwaterbekken hadden Witte Kwikstaarten en vooral Grote Gele Kwikstaarten hun territoria nabij insectenrijk voedselterrein boven de modderige oevers. Verder zaten er opvallend veel Grasmussen, de zang lijkt wel wat op onze inheemse Grasmus, maar het verenpak is anders met een donkere kop en lichte buik: wij hebben deze dan ook gedetermineerd als Orpheusgrasmussen.

Hoogtepunten van onze vogeltocht waren ongetwijfeld de reeds genoemde Roodkopklauwier, een Reuzenster met de zo kenmerkende forse rode anavel, drie op de thermiek zeilende Ooievaars en de groepen Koereigers. In onze grote hoteltuin kwaakten dag en nacht kikkers in de ondiepe vijvers. Rond het middaguur zeilde eens een Koereiger over die werd aangetrokken door dit kikkergezelschap en landde in wijde spiralen op de gazon, midden tussen het gebouwencomplex. Argwanend spiedde hij in het rond, maar tenslotte wist hij twee grote kikkers te verschalken, waar hij veel moeite mee had. Daarna was hij kennelijk voldaan en streek neer in een lage den om de veren te poetsen, waarbij de isabelkleurige sierveren en borstpartij duidelijk opvielen.

Tenslotte waren er ook Gierzwaluwen, Boerenzwaluwen en Huiszwaluwen op insectenjacht, de laatste soort was reeds met de nestbouw begonnen.

HET VELDWERK

Het broedseizoen 1990 is weer ten einde. De veldwerkkommissie van de Vogelwerkgroep Amsterdam verzoekt u daarom of u een deser dagen de moeite wil nemen om de balans op te maken van de vogels die dit jaar mogelijk, waarschijnlijk of zeker in uw woonomgeving hebben gebroed.

Tot hoeveel zekere of mogelijke broedvogels komt u in de omgeving van uw woning? Zoals u weet ontvangen wij gaarne uw opgaven hierover op de formulieren die wij met het nummer van de Gierzwaluw in april hebben meegestonden. Daarbij zijn wij ook geïnteresseerd in gegevens over maar ten dele onderzochte stadsblokken.

Natuurlijk realiseert een ieder zich dat het ons hierbij juist niet enkel om bijzondere broedgevallen gaat (zoals dat mogelijke broedgeval van een Iberische Tijftjaf in het Vondelpark, of dat paartje Holenduiven in de Oude Manhuispoort); ook de voor u gewone soorten hebben onze belangstelling als bijzondere stadsbroedvogels. De vragen die wij uiteindelijk door middel van ons Amsterdamse Vogel-Atlasproject willen proberen te beantwoorden zijn o.a.: